DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)
14. juli 1994 *

I sag C-438/92,

angående en anmodning, som Finanzgericht Baden-Württemberg i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Rustica Semences SA

mod

Finanzamt Kehl,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 855/84 af 31. marts 1984 om beregning og afvikling af de monetære udligningsbeløb, der gælder for visse landbrugsprodukter (EFT L 90, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. F. Mancini (refererende dommer), og dommerne F. A. Schockweiler og J. L. Murray,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: F. G. Jacobs
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Rustica Semences SA ved revisionsfirmaet Wollert-Elmendorff Deutsche Industrie-Treuhand GmbH, repræsenteret af Wolfgang Grewe og Ludwig Spägele

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Ulrich Wölker, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 3. marts 1994 er afgivet mundtlige indlæg af Rustica Semences SA ved Wollert-Elmendorff Deutsche Industrie-Treuhand GmbH, repræsenteret af Peter Löhlein, af Finanzamt Kehl ved direktør Wolfgang Klatt, som befuldmægtiget, og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. april 1994,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 9. december 1992, indgået til Domstolen den 31. december s.å., har Finanzgericht Baden-Württemberg (Tyskland) i medfør af EØF-traktatens

artikel 177 forelagt Domstolen to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 855/84 af 31. marts 1984 om beregning og afvikling af de monetære udligningsbeløb, der gælder for visse landbrugsprodukter (EFT L 90, s. 1).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en sag mellem det franske selskab Rustica Semences SA (herefter benævnt »Rustica«), der har hjemsted i Blagnac (Frankrig), og afgiftsmyndighederne i Kehl (Tyskland, herefter benævnt »Finanzamt Kehl«) angående afgiftsfradrag.

3 Rustica driver virksomhed i Frankrig inden for planteforædling og frøproduktion. Selskabet eksporterer sine produkter til bl.a. Tyskland, hvor det er registreret som merværdiafgiftspligtigt. Ved selskabets momsangivelser for regnskabsårene 1986 og 1987 krævede Rustica ret til afgiftsfradrag i medfør af § 24a i Umsatzsteuergesetz (tysk lov om omsætningsafgift, herefter benævnt »UStG«). Denne bestemmelse hjemler den særstøtte, der omhandles i artikel 3 i forordning nr. 855/84.

4 Første, anden og trettende betragtning til forordning nr. 855/84 har følgende ordlyd:

»I landbrugssektoren har den monetære ustabilitet ført til, at der er blevet indført specifikke omregningskurser, som skal sikre stabilitet i priserne på landbrugsprodukter; anvendelsen af disse repræsentative kurser medfører forskellige prisniveauer i de forskellige medlemsstater; i samhandelen skal disse prisforskelle udlignes ved anvendelse af monetære udligningsbeløb; denne ordning har medført vanskeligheder.

Erfaringen har vist, at landbrugssektorens tilbagevenden til de faktiske økonomiske forhold ved tilpasning af de repræsentative kurser til centralkurserne er vanskelig, navnlig for de medlemsstater, der anvender positive monetære udligningsbeløb, idet afvikling af disse medfører et prisfald udtrykt i national valuta.

...

Tilpasningen af de repræsentative kurser i Tyskland og Nederlandene medfører et prisfald udtrykt i national valuta og følgelig et fald i landbrugernes indkomster; som kompensation bør der åbnes mulighed for, at der kan ydes national støtte, til hvis finansiering Fællesskabet deltager midlertidigt og i aftagende omfang.«

Artikel 3 i forordning nr. 855/84 er affattet således:

»1. En særstøtte, der ydes til de tyske landbrugere, anses for at være forenelig med det fælles marked, såfremt nedenstående betingelser opfyldes.

2. Forbundsrepublikken Tyskland bemyndiges til at yde særstøtten ved udbetaling anført i fakturaen eller momsangivelsen, idet momsen anvendes som instrument.

Denne støtte må ikke overstige 3% af den pris uden moms, som køberen af landbrugsproduktet betaler.«

6 Ved Rådets beslutning 84/361/EØF af 30. juni 1984 om støtte til landbrugerne i Forbundsrepublikken Tyskland (EFT L 185, s. 41) blev støttens maksimum på 3% forhøjet til 5% for perioden fra den 1. juli 1984 til den 31. december 1988.

7 Da den i artikel 3 omhandlede særstøtte havde form af en momslettelse, var en ændring af det fælles merværdiafgiftssystem nødvendig. Ved artikel 2 i Rådets tyvende direktiv, 85/361/EØF, af 16. juli 1985 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: undtagelser i forbindelse med den særstøtte, der ydes til visse landbrugere som kompensation for afviklingen af de monetære udligningsbeløb for visse landbrugsprodukter (EFT L 192, s. 18), er det følgelig bestemt, at momsen indtil den 31. december 1991 kan anvendes som middel til at yde støtte inden for rammerne af de procentsatser, der er fastsat i artikel 3 i forordning nr. 855/84.

8 Da Finanzamt Kehl fandt, at den i UStG, § 24a, omhandlede afgiftslettelse er forbeholdt tyske virksomheder med hjemsted i Tyskland, afslog afgiftsmyndigheden Rustica's anmodning om afgiftsnedsættelse med den begrundelse, at selskabet har hjemsted i Frankrig.

9 Rustica indbragte afslaget til prøvelse for Finanzgericht Baden-Württemberg, der fandt, at sagens afgørelse afhang af, hvorledes artikel 3 i forordning nr. 855/84 skal fortolkes, hvorfor retten besluttede at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er det foreneligt med artikel 3, stk. 1, i afsnit II i Rådets forordning (EØF) nr. 855/84 af 31. marts 1984 (EFT L 90, s. 1), at Forbundsrepublikken Tyskland yder særstøtte til en landbrugsproducent, som ikke er hjemmehørende i Tyskland, men i et andet EF-land, og som indfører sine produkter til Tyskland fra det land, hvor de fremstilles, og sælger dem på det tyske marked for landbrugsprodukter til tyske købere?

2) Såfremt spørgsmål 1) besvares benægtende, udelukker artikel 3 i afsnit II i forordning nr. 855/84 da umiddelbart, at der til landbrugsproducenter, som ikke er hjemmehørende i Tyskland, ydes en ved tyske momsforskrifter fastsat særstøtte, som efter omstændighederne strider mod artikel 3, stk. 1?«

Første spørgsmål

10 Med hensyn til spørgsmålets formulering bemærkes, at Domstolen ifølge fast praksis ikke kan træffe afgørelse om, hvorvidt en national foranstaltning er forenelig med fællesskabsretten (jf. bl.a. dom af 21.1.1993, sag C-188/91, Deutsche Shell, Sml. I, s. 363, præmis 27). Domstolen kan dog forsyne den nationale ret med alle fortolkningsbidrag vedrørende fællesskabsretten, således at retten selv kan vurdere spørgsmålet om forenelighed i den sag, den skal påkende (jf. dom af 9.7.1992, sag C-131/91, »K« Line Air Service Europe, Sml. I, s. 4513, præmis 10).

11 Følgelig skal det forelagte spørgsmål forstås således, at det ønskes afgjort, om artikel 3 i forordning nr. 855/84 skal fortolkes på den måde, at bestemmelsen er til hinder for, at Forbundsrepublikken Tyskland yder særstøtte til en landbrugsproducent med hjemsted i en anden medlemsstat, der eksporterer sine produkter til Tyskland, hvor de sælges til tyske aftagere.

12 Hertil bemærkes, at den omstændighed, at de repræsentative omregningskurser blev ændret med henblik på, at landbrugssektoren — som anført i anden betragtning til forordning nr. 855/84 — kunne vende tilbage til de faktiske økonomiske forhold, har medført et fald i interventionspriserne og fællesskabsstøtten udtrykt i DM; ifølge trettende betragtning er formålet med den nationale særstøtte netop at yde kompensation for det fald i landbrugernes indkomster, der er sket som følge heraf.

13 Prisfaldet i DM i tilslutning til afviklingen af de positive monetære udligningsbeløb indvirker derimod ikke på priserne ved import til Tyskland. Som følge heraf er en yderligere kompensation for prisfaldet i DM unødvendig, da der allerede er sikret kompensation ved ændringen af de positive monetære udligningsbeløb, hvilket viser sig ved en lavere afgift på import. Særstøtte til importørere ville følgelig være en overkompensation, der ville give disse en uberettiget konkurrencemæssig fordel.

14 Det første spørgsmål skal følgelig besvares med, at artikel 3 i forordning nr. 855/84 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at Forbundsrepublikken Tyskland yder særstøtte til en landbrugsproducent med hjemsted i en anden medlemsstat, der eksporterer sine produkter til Tyskland, hvor de sælges til tyske aftagere.

Andet spørgsmål

15 Med dette spørgsmål ønsker den nationale ret oplyst, om de tyske myndigheder under hensyn til Domstolens besvarelse af det første spørgsmål alligevel i henhold til tyske momsforskrifter kan yde direkte særstøtte til landbrugsproducenter med hjemsted i en anden medlemsstat.

16 Den særstøtte, som tvisten i hovedsagen angår, var en foranstaltning, der indgik som led i den fælles landbrugspolitik, der er omfattet af Fællesskabets enekompetence. Det ville følgelig være utilladeligt, såfremt medlemsstaterne vedtog nationale foranstaltninger i strid med fællesskabsretten.

17 Som Domstolen netop har præciseret, blev særstøtten alene indført for at yde kompensation for indkomstfaldet for landbrugerne i medlemsstater, der anvendte

positive udligningsbeløb. Heraf følger alt andet lige, at det ikke er tilladt at yde en sådan særstøtte.

18 Det andet spørgsmål skal følgelig besvares med, at forordning nr. 855/84 er til hinder for, at der til landbrugsproducenter, der ikke har hjemsted i en medlemsstat, der anvender positive udligningsbeløb, ydes nogen form for særstøtte i henhold til denne medlemsstats afgiftslovgivning.

Sagens omkostninger

19 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Finanzgericht Baden-Württemberg ved kendelse af 9. december 1992, for ret:

1) Artikel 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 855/84 af 31. marts 1984 om beregning og afvikling af de monetære udligningsbeløb, der gælder for visse landbrugsprodukter, skal fortolkes således, at den er til hinder for, at Forbunds-

republikken Tyskland yder særstøtte til en landbrugsproducent med hjemsted i en anden medlemsstat, der eksporterer sine produkter til Tyskland, hvor de sælges til tyske aftagere.

2) **Forordning nr. 855/84 er til hinder for, at der til landbrugsproducenter, der ikke har hjemsted i en medlemsstat, der anvender positive udligningsbeløb, ydes nogen form for særstøtte i henhold til denne medlemsstats afgiftslovgivning.**

Mancini Schockweiler Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. juli 1994.

R. Grass G. F. Mancini

Justitssekretær Formand for Anden Afdeling